

ЗВІТ

за результатами моніторингового дослідження
обласних політик і програм з питань соціального захисту населення,
зокрема внутрішньо переміщених осіб

Любомльська міська територіальна громада
Волинська область

2024

Зміст

Терміни та скорочення.....	2
Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	3
Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	5
<i>Інформація щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	5
<i>Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	5
<i>Інформація про чинні програми регіонального та місцевого рівнів у напрямі соціальної підтримки і захисту населення.....</i>	6
<i>Інформація щодо забезпечення виконання заходів місцевих цільових програм підтримки ВПО відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.....</i>	8
<i>Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.....</i>	8
<i>Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих нормативно-правових актів.....</i>	9
<i>Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб та інтересів.....</i>	10
<i>Аналіз наявних програм, проєктів програм і місцевих НПА на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів.....</i>	10
Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	11
Рекомендації.....	11

Терміни та скорочення

ВПО — внутрішньо переміщені особи
МТГ — міська територіальна громада
НПА — нормативно-правовий акт
УБД — учасниці та учасники бойових дій
АТО — антитерористична операція
ООС — операція Об'єднаних сил

Вступ

Команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізуєш Суппорт Сервісез”» у межах проєкту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, спільно з Радою з питань ВПО при Любомльській міській раді провели дослідження місцевих політик у сфері соціального захисту населення.

Згідно зі ст. 14 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», ВПО користуються тими самими правами і свободами відповідно до Конституції, законів та міжнародних договорів України, що й інші громадяни України, які постійно проживають у країні. Забороняється дискримінація при здійсненні ними будь-яких прав і свобод на підставі того, що вони є ВПО.

Наразі проблема внутрішнього переміщення в Україні надзвичайно актуальна. Частина напрямів соціальної підтримки ВПО покривається за рахунок державних видів допомог і програм. Але ВПО важливо відчувати та отримувати підтримку і на рівні громад, до яких вони перемістилися. Включення ВПО до місцевих цільових програм є одним із факторів вирішення цього питання.

Важливість даного дослідження полягає в оцінці включення ВПО до життя громади, перебування їх у полі зору органів місцевого самоврядування та реагування на виклики, пов'язані з подоланням негативних наслідків внутрішнього переміщення. Надання соціальної підтримки ВПО нарівні з зареєстрованими жителями громади важливе для інтеграції та адаптації ВПО, зменшення соціальної напруги.

Проведення даного моніторингу дало змогу оцінити сильні та слабкі сторони місцевої політики щодо соціальної підтримки населення. Воно може стати основою розроблення та впровадження подальших змін при визначенні

пріоритетних заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення, з урахуванням інтересів ВПО.

Станом на 01.07.2024 у Любомльській міській територіальній громаді зареєстровані такі ВПО (*таблиця*).

Зареєстровані ВПО (всього), з них	941
безробітні	108
люди працездатного віку	58
пенсіонери	24
люди з інвалідністю	20
діти до 18 років	33

Методологія дослідження

Мета дослідження

Оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм і політик у сфері соціального захисту ВПО Любомльської МТГ, а саме виявлення сильних сторін, слабких місць, можливостей для поліпшення якості надання соціальної підтримки ВПО на місцевому рівні, подолання викликів, спричинених внутрішнім переміщенням.

Дослідження прагне надати рекомендації щодо оптимізації ресурсів, підвищення доступності та ефективності послуг Любомльської територіальної громади, а також забезпечення справедливого, інклюзивного та з урахуванням життєвих обставин підходу до задоволення потреб ВПО. Це сприятиме їхній соціальній адаптації та інтеграції, покращенню якості їхнього життя.

Об'єкт дослідження

Програми та політики, а також система заходів, спрямованих на забезпечення підтримки, захисту та соціальної адаптації ВПО у Любомльській МТГ.

Предмет дослідження

- Чинні місцеві цільові програми соціальної підтримки і захисту населення, програми підтримки ВПО.

- Чинні місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, місцеві цільові програми підтримки ВПО.
- Проєкти програм, планів заходів, спрямованих на соціальну підтримку ВПО.
- Чинні місцеві НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.
- Чинні місцеві НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, надання додаткових гарантій та пільг.
- Інші регіональні акти і документи (та проєкти), що прямо чи опосередковано спрямовані на захист прав та інтересів, підтримку ВПО.

Завдання дослідження

- Аналіз різних програм соціального захисту, що спрямовані на ВПО, з оцінкою їхньої ефективності та результативності.
- Вивчення доступності та якості різних видів послуг, які надаються ВПО (житло, медична допомога, освіта, працевлаштування тощо).
- Оцінка рівня доступності інформації про програми і політики соціального захисту ВПО.
- Визначення проблем і недоліків у програмах і політиках соціального захисту, пропозиція конкретних заходів для їх вдосконалення.

Методи дослідження

- Детальний аналіз інформації, доступної на офіційних сайтах Любомльської громади.
- Подання офіційних запитів до відповідних установ з метою отримання додаткових даних, необхідних для дослідження.
- Оброблення та аналіз зібраної інформації з метою ідентифікації ключових аспектів, проблем, прогалин у програмах і політиках соціального захисту ВПО.
- Організація зустрічей та телефонних дзвінків з представниками органів влади та інституцій соціального захисту для верифікації проаналізованих даних, отримання додаткових роз'яснень.
- Підготовка рекомендацій, спрямованих на покращення наявних програм і політик у сфері соціального захисту ВПО.

Результати огляду місцевих політик та програм у сфері соціального захисту

Інформація щодо аналізу відкритих джерел

Під час моніторингового дослідження місцевих політик і програм Любомльської МТГ було проведено аналіз інформації, доступної на [офіційному сайті](#) громади. Також проаналізовані офіційні відповіді на запити згідно з Законом України «Про доступ до публічної інформації», місцеві НПА (положення, програми, рішення, розпорядження, плани заходів тощо), звіти про виконання соціальних програм.

Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел

Область / населений пункт, громада	Назва місцевого органу влади або інституції соціального захисту населення, посилання на сайт	Чи є на сайті окремий розділ щодо ВПО (так/ні)	Чи є на сайті окремий розділ щодо програм соціального захисту		Чи є на сайті окремий розділ щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги		Доступність інформації щодо програм соціального захисту населення та ВПО		Доступність інформації щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги населенню та ВПО	
			Населення (так/ні)	ВПО (так/ні)	Населення (так/ні)	ВПО (так/ні)	Легко, середня / висока складність, інформація недоступна	Можливо заважати (так/ні)	Легко, середня / висока складність, інформація недоступна	Можливо заважати (так/ні)

Волинська обл., Любомльська МТГ	Любомльська міська рада lubomlmisto.gov.ua	Ні	Так	Ні	Ні	Ні	Середня складність	Так	Висока складність	Так
---------------------------------	---	----	-----	----	----	----	--------------------	-----	-------------------	-----

Інформація про чинні програми регіонального та місцевого рівнів у напрямі соціальної підтримки і захисту населення

Програма економічного і соціального розвитку Любомльської територіальної громади на 2024 рік (затверджена Рішенням Любомльської міської ради від 13.12.2023 № 47/8).

Мета Програми — забезпечення соціальних гарантій, підвищення рівня життя та задоволення потреб жителів Любомльської МТГ.

Завдання Програми:

- Вирішення невідкладних питань матеріально-технічного, медичного, соціально-побутового обслуговування жителів територіальної громади, які опинилися у складних життєвих обставинах.
- Здійснення заходів, спрямованих на забезпечення права на достатній життєвий рівень, надання адресної підтримки незахищеним верствам населення.
- Поховання померлих самотніх громадян, людей без певного місця проживання, людей, від поховання яких відмовилися рідні, знайдених невпізнаних трупів.

Програма соціального захисту населення Любомльської міської територіальної громади на 2024–2025 роки (затверджена Рішенням Любомльської міської ради від 13.12.2023 № 47/6).

Мета Програми:

- Реалізація державної політики у сфері соціального захисту дорослого населення та захисту прав дітей, які проживають на території МТГ.
- Підтримка та підвищення життєвого рівня малозабезпечених громадян, людей з інвалідністю, самотніх пенсіонерів, людей, зокрема дітей, які потрапили у тривалу екстремальну ситуацію (стихійне лихо, пожежа, катастрофа, погіршення стану здоров'я та інше).

- Забезпечення соціальної підтримки людей, мобілізованих на військову службу, учасниць та учасників АТО, ООС та членів їхніх сімей, членів сімей людей, які загинули (зникли безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, ВПО, УБД на території інших держав, людей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.
- Запобігання сирітству, створення умов для всебічного розвитку та виховання дітей, соціально-правового захисту дітей, сприяння у задоволенні соціальних потреб сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах, збереження сімейних цінностей, попередження насильства в сім'ї.

Завдання Програми:

- Дотримання стандартів надання соціальних послуг незахищеним верствам населення.
- Надання базових соціальних послуг жителям громади.
- Виконання завдань державної соціальної політики, спрямованих на покращення життя людей з інвалідністю, вдосконалення та подальший розвиток системи надання реабілітаційних послуг людям з інвалідністю.
- Створення додаткових умов для організації дозвілля та активного відпочинку людей старшого і похилого віку.
- Забезпечення надання одноразової грошової допомоги жителям громади.
- Забезпечення надання щомісячної фінансової допомоги сім'ям загиблих і померлих військовослужбовиць/вців при виконанні службових обов'язків.
- Матеріальна підтримка військовослужбовиць/вців-контрактниць/ників.
- Вшанування пам'яті померлих УБД, забезпечення реалізації права на безоплатне поховання відповідно до чинного законодавства.
- Вшанування людей, в житті яких відбуваються пам'ятні дати/події.
- Економічна та соціальна підтримка сімей, попередження насильства в сім'ї.
- Попередження випадків торгівлі людьми.
- Підтримка соціальної діяльності громадських організацій.

Інформація щодо забезпечення виконання заходів місцевих цільових програм підтримки ВПО відповідними фінансовими та організаційними ресурсами

Відповідно до розподілу витрат бюджету Любомльської МТГ на реалізацію місцевих програм у 2024 році, витрачені наступні суми. У межах Комплексної програми соціального захисту населення Любомльської територіальної громади на 2024 рік:

- Компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян на залізничному транспорті — 30 000,00 грн.
- Надання соціальних гарантій фізичним особам, які надають соціальні послуги людям похилого віку, людям з інвалідністю, зокрема дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги, — 200 000,00 грн.
- Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення — 3 800 000,00 грн.
- Забезпечення соціальними послугами за місцем проживання людей, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю, — 99,48% виконання.
- Утримання та забезпечення діяльності центрів соціальних служб — 600 600,00 грн, або 95% виконання.
- Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення — 2 164 900,00 грн, або 92,04% виконання.
- Забезпечення безкоштовного оздоровлення дітей з числа ВПО — 50% виконання.

Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг

Програма підтримки ВПО у Любомльській міській територіальній громаді на 2023–2025 роки (затверджена Рішенням Любомльської міської ради від 24.05.2023 № 39/9).

Мета Програми: забезпечення реалізації прав і задоволення потреб ВПО, поліпшення умов їхньої життєдіяльності; створення фінансових, організаційно-правових і технічних механізмів для забезпечення комфортного соціального клімату та досягнення позитивних зрушень щодо рівня життя населення; сприяння подальшій інтеграції ВПО шляхом усунення перешкод

у реалізації їхніх прав і свобод, забезпечення повного доступу до адміністративних, соціальних, культурних та інших послуг.

Заплановане фінансування на 2023–2024 роки. Але наразі фінансування не відбувається.

Рішення Любомльської міської ради від 17.08.2023 № 42/46
«Про організацію харчування у закладах освіти Любомльської міської ради».

Встановлене безоплатне харчування у закладах дошкільної освіти для дітей з числа ВПО та дітей, що мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів.

Цільова соціальна програма оздоровлення та відпочинку дітей на 2023–2027 роки (Підпрограма № 4).

Передбачене безкоштовне оздоровлення дітей з числа ВПО.

Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих нормативно-правових актів

Область / населений пункт, громада	Всього НПА (зокрема проєктів НПА)		З них за тематикою				
	Регіональні, місцеві програми	Місцеві НПА щодо надання додаткових пільг, соціальних гарантій тощо	Програми щодо підтримки населення	Програми щодо підтримки ВПО	НПА, спрямовані на додаткову підтримку населення	НПА, спрямовані на додаткову підтримку ВПО	Проєкти НПА щодо підтримки ВПО
Волинська обл., Любомльська МТГ	5	5	4	1	0	0	0

Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб та інтересів

Область / населений пункт, громада	Програми та НПА щодо підтримки населення			Програми (зокрема проєкти) та НПА щодо підтримки ВПО	
	Всього	З них містять заходи та положення щодо підтримки ВПО	З них потребують внесення змін або доповнень	Всього	З них потребують внесення змін або доповнень
Волинська обл., Любомльська МТГ	5	1	1	1	1

Аналіз наявних програм, проєктів програм і місцевих НПА на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів

Під час аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту ВПО у Любомльській МТГ доходимо висновку, що ВПО сприймаються тут як повноцінні члени громади без виокремлення їх в окрему категорію. Це сприяє їхній інтеграції, самовизначенню та взаємодії з іншими членами громади.

Так, у межах *Програми підтримки ВПО у Любомльській міській територіальній громаді на 2023–2025 роки* (затверджена Рішенням Любомльської міської ради від 24.05.2023 № 39/9) заплановане впровадження заходів для створення належних умов для тимчасового проживання ВПО, зокрема забезпечення харчуванням і транспортними послугами.

Але наразі фінансування програм не відбувається у зв'язку з відсутністю коштів у місцевому бюджеті.

Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Проаналізувавши чинні нормативно-правові акти, опубліковані на сайті Любомльської міської ради, встановлено, що у громаді наявна цільова програма, спрямована виключно на підтримку ВПО. Але в чинних програмах соціального захисту населення немає положень щодо захисту прав ВПО.

Серед виявлених проблем громади — відсутність програм для забезпечення житлових потреб ВПО. Найбільш актуальними напрямками реалізації житлових програм у Любомльській громаді можуть бути:

- Реконструкція та модернізація наявного житла.
- Розроблення програм, які надають соціальне житло людям з низьким доходом, людям без певного місця проживання, ВПО та іншим.
- Компенсація коштів за оренду житла ВПО.

Рекомендації

1. Внести зміни до Програми соціального захисту населення Любомльської міської територіальної громади на 2024–2025 роки (затверджена Рішенням Любомльської міської ради від 13.12.2023 № 47/8).
2. Розробити програму забезпечення житлом ВПО, яка передбачала б можливість надання тимчасового житла, компенсування вартості орендованого житла тощо.
3. Розглянути питання щодо повного або частково звільнення ВПО від сплати адміністративних послуг за виготовлення паспортів. Адже багато хто втрачає документи під час евакуації та не має фінансової можливості відновити їх. Зменшення або звільнення від сплати не призведе до значних фінансових втрат громади, але продемонструє повне розуміння громадою ситуації, її залученість до процесу вирішення проблем ВПО, особливо новоприбулих.
4. Долучати до розроблення та погодження проєктів місцевих програм або інших НПА представників з числа членів Ради з питань ВПО у Любомльській МТГ.

Чинна редакція заходу програми / положення НПА	Запропонована редакція заходу програми / положення НПА	Результат запропонованих змін та/або доповнень
<i>Програма соціального захисту населення Любомльської міської територіальної громади на 2024–2025 роки (затверджена Рішенням Любомльської міської ради від 13.12.2023 № 47/8)</i>		
Розділ III. Основні заходи Програми	Розділ III. Основні заходи Програми <i>(доповнити)</i> : Надання матеріальної допомоги внутрішньо переміщеним особам, які залишилися без засобів для існування по незалежним від них обставинам, а також тим, які перебувають у скрутних життєвих обставинах.	Розділ III. Основні заходи Програми <i>(доповнити)</i> : Надання матеріальної допомоги внутрішньо переміщеним особам, які залишилися без засобів для існування по незалежним від них обставинам, а також тим, які перебувають у скрутних життєвих обставинах.

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд “Стабілізаційний Суппорт Сервісес”» у лютому – червні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ “ССС”» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоби слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

НАШ САЙТ:

<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:

info@radnyk.org

FACEBOOK:

[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:

[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:

[@SSS_Ukraine](https://www.t.me/SSS_Ukraine)

TWITTER:

[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/SSS_Ukraine)